

ΠΑΛΑΙΟΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ

ΠΕΦΑΣΙΣΑ ἔπειτα ἀπὸ δέκα ἔτη νὰ ἀνοίξω ἐν παλαιῶν συρτάρι.

Τὰ δέκα αὐτὰ ἔτη ὑπῆρξαν ἔτη νεανικῆς τρικυμίας.

Καὶ τώρα, πρώτην φοράν ἡ καρδιά καὶ ὁ νοῦς συνεφωνοῦν ἄλλ' ἢ συμφωνία τῶν αὐτῶν

ἀπέβλεπεν φεῦ! εἰς τὴν λήθην τοῦ παλαιοῦ ἔρμαριου. Ὁ Πανεπιστημιακὸς βίος, αἱ πρῶται συγκινήσεις τοῦ νέου κοινωνικοῦ καθεστώτος, με εἶχον ἀποροφήσει ἐξ ὀλοκλήρου. Αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐντυπώσεις εἶχον δημιουργήσει ἐν περιβάλλον πολλῶν διαφόρων τοῦ περικλειομένου εἰς τὰς τέσσαρας ἐκείνας μικρὰς παλαιὰς σανίδας, ἕνα ὀρίζοντα τὸν ὁποῖον ἀπετέλουν ὄνειρα κυανᾶ, σιλουέται παρθενικῶν μορφῶν, ἐλπίδες ἀπέρανται ὅσον καὶ τὸ στερέωμα! Καὶ παρήλθον τὰ δέκα αὐτὰ ἔτη, καὶ προχθὲς εἰς μίαν ἔκρηξιν στενοχωρίας ψυχικῆς, ἐν ᾗ ὁ οὐρανὸς ἔξω ἦτο ζοφώδης καὶ ἡ βροχὴ συνέθετε τὸ αἰώνιον παράπονον τῆς ἐπὶ τῶν ὑαλοπινάκων, δὲν εἰξεύρω πῶς μοῦ ἦλθεν ἡ ὄρεξις νὰ ἀνασκαλεύσω μνημεῖα περασμένης ἐποχῆς, νὰ ἀνατινάξω κόνιν ἐτῶν καὶ νὰ μελαγχολήσω ἐνώπιον παλαιῶν ἀντικειμένων.

Ἄναψα ἐν κηρίον, ἔκλεισα καλὰ τὴν θύραν καὶ ἡ ἔκταφὴ ἤρξατο...

Ὁσμη εὐρώτος με προσέβαλε. Ἔϊνε ἡ ἰδιαιτέρα ἐκείνη ἀπόπνοια, τὴν ὁποίαν δημιουργοῦν τὰ ἔτη τῆς στασιμότητος, τῆς ἀταραξίας.

Ἔτριξε, ἐστέναξε τὸ συρτάρι εἰς τὴν πρώτην στροφὴν τοῦ κλειδίου. Ὡ ἀφεύκτως οὕτω θὰ ἔτριζαν καὶ τὰ ὀστά οἰουδήποτε παλαιοῦ τάφου, ὅταν ὁ νεκροθάπτης θὰ ἀνέσκαπτεν αὐτὸν πρὸς ἀναχομιδὴν τῶν λειψάνων.

Αἱ χεῖρές μου, ἱερόσυλοι τόσοι πενθίμου γαλήνης, ψαύουσιν ὅτι συναντῶσι χειρόγραφα καὶ σημειώσεις καὶ ἀντικείμενα ἀσήμαντα τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀντιπαρέρχονται ὑπὸ τοὺς δακτύλους μου καὶ εἰς ἐκάστην συνάντησιν διακρίνω ἐν ὄνειρον θνήσκον, μίαν ἐλπίδα ταφεῖσαν, ἕνα πόθον ἀνιστάμενον. Κόσμος ὀλόκληρος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον με εἶχε σύρει πολὺ μακρὰν ὁ δεκαετῆς βίος, ζωντανεῖται πρὸ ἐμοῦ σκηναὶ καὶ ἐπεισόδια βίου ἀφελούς, ἀπηλλαγμένου τῶν πικριῶν καὶ ἀπογοητεύσεων τῆς σημερινῆς ζωῆς.

Μία ἐπιγραφή ἐλκύει ἰδιαιτέρως τὴν προσοχήν μου. Ὁ χάρτης εἶναι ὑποκίτρινος, φέρων προφανῶς τὰ σημεῖα συχνῆς χρήσεως.

Καὶ ἀναγινώσκω: «Νίνα».

Ὡ, τώρα τὴν ἐνθυμοῦμαι καὶ μὴ φωτοστεφάνη νομίζω ὅτι περιβάλλει τὸ ὄνομά της. Τὴν ἀνα-

πολῶ, μικρὰν, ἀθῶαν, χαριτωμένην, καὶ με τὰ ξέπλευκα μαλλιά, νὰ με βοηθῆ εἰς τὰ ἰχνογραφικὰ σχεδιάσματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἤμην τόσο ἀδέξιος, καὶ νὰ τὴν βοηθῶ κ' ἐγὼ προθυμότετα εἰς τὴν διευθέτησιν τῶν μακροτάτων βροστῶν της.

Καὶ ἐγὼ, ὁ γράψας ἔκοτε ἑκατοντάδας σελίδων, ὁ μελετήσας τόσοι τὴν γυναῖκα, ὁ ἀφηγηθεὶς ἱστορίας σατυρικὰς καὶ σπαρακτικὰς, εὐρίσκω ὅτι δὲν ἔγραψα τίποτε, ὅτι τὸ ὠραιότερον διήγημά μου δὲν ἔγραψα εἰσέτι.

Λαμβάνω τὸ χειρόγραφο· τὸ ἀναγινώσκω. Ἡ μελάνη εἶναι ἀπεσθεσμένη σχεδόν, ἀλλὰ πόσον ζωηρὸν διατηρεῖται καὶ ἄσβεστον τὸ αἶσθημα τῆς φιλίας! Αἱ λέξεις εἶναι κακογραμμένοι, ἀνορθογραφοί· ἀλλὰ πόσον εὐκρινεῖται προοδίδουν, τόσοι στανίακ σήμερα, ὅτε αἱ ἀνορθογραφίαι τῆς καρδίας καὶ τῶν ἡθῶν μᾶς ἐπλημμύρισαν.

Καὶ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀποσπασθῶ τοῦ χειρογράφου ἄνευ δακρύων, ὅταν κάτωθεν τοῦ τρυφεροῦ σημειώματος ἀνέγνωσα:

«Ἀπέθανε τὴν 1 Μαΐου 1889.»

Τὴν φράσιν εἶχε γράψει χεῖρ τρέμουσα· ἀλλ' ἀμφιβάλλω ἂν ἡ χεῖρ μου τότε ἐσημείου τὴν ἐπιτυμβίαν ἐκείνην ἐπιγραφήν τοῦ πρώτου μου χειρογράφου καὶ τοῦ πρώτου μου ἔρωτος περισσότερον τρέμουσα ἢ σήμερον, ὅτε συγκαλύπτω τὸν χάρτην ἐθρήνησα δύο ἐποχὰς—ἐκείνην καὶ τὴν σημερινήν.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Λ Α Τ Ρ Ε Ι Α

Ἄλᾳλτος λατρεύω—ἄλλοίμονον! μίαν ὠμορφίαν ἀμαρτωλῆ καὶ πικραμένη, ποῦ γιὰ τὸν κόσμον καὶ ἂν ἠμαρτίαισεν, ἀμάραντη γιὰ ἴμενα πάντα μένει.

★

Ἐναν καιρὸ με ἀγνή κατάνυξι, προσκύνητης πιστός, τὴν πρώτην προσευχὴν μου σὲ μίᾳ λαμπρῇ ἐκκλησίᾳ ἠψιθυρίαι με ἀνέσπερη φεγγαβολὴ μέσ' εἰς τὴν ψυχὴν μου.

Τώρα κουρσάροι ἔθεμελίωσαν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἱεροσύλων μαῦρα χέρια τὴν Ἁγία Τράπεζαν ἐδεδήλωσαν κέθρυμματίσαν τὰ χρυσὰ της τὰ ἐσφτέρια.

Μὰ ἐκεῖ, μίσ' εἰς τὰ ψυχα συντρίμματα, ἡ ἐκκλησίαι λαμπρότερη ἔμπροστά μου πάλι με ὠραῖα στολίδια καὶ εἰκονίσματα θαμπώνοντας τὴν φαντασίαν μου ἔεπροβάλλει.

Καὶ γονατίζω με κατάνυξι, μίᾳ Παναγίᾳ θλιμμένη ἀσπάζεται ἡ ψυχὴν μου καὶ εἰς τὴν καρδίαν μου ἀνθοῦν νεκράνθεμα, εἰς τὴν ψιθυρίζω τὴν αἰώνιαν προσευχὴν μου.

★

Ἄλᾳλτος λατρεύω—ἄλλοίμονον! μίαν ὠμορφίαν ἀμαρτωλῆ καὶ μισημένη, ποῦ γιὰ τὸν κόσμον καὶ ἂν ἀπέθανεν, ἀθάνατη γιὰ ἴμενα πάντα μένει.

Ι. Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ